

Polyneuropati er en fatal neurologisk sykdom.

Da sykdommen ble oppdaget i 1977 var det den gang registrert få malamutekull i Norge og foreldrene var importert fra USA. Lars Moe jobbet på Norges Veterinærhøgskole i denne perioden og tok sin doktorgrad på denne sykdommen i 1986. Det ble bl.a foretatt testparringer og andre studier og ved hjelp av et avlsprogram mente han at sykdommen kunne bekjempes.

Raseklubben fikk sine avlsanbefalinger midt på 80-tallet og det var til da påvist 10 hunder med sykdommen i Norge. Man hadde god oversikt over hvilke hunder som kunne være bærere av sykdommen. Avlsanbefalingen så ut til å være vellykket og det gikk noen år uten at det ble registrert flere syke hunder. Men rasen økte i antall og etter hvert ble et også reglene for import av hunder gjort enklere.

I 2001 dukket sykdommen opp igjen der en hund fra de «gamle linjene» ble krysset med en av de første importene som kom etter at reglene ble endret. Utover neste ti-år dukket det opp to kull i Norge, to kull i Sverige og ett kull i Finland der sykdommen ble observert.

I 2010 hadde Lars Moe akkurat begynt som leder for veterinærinstituttet i København. Der fikk de inn en svensk hund som ble diagnostisert med PN. En gruppe forskere bestemte seg for å forske mer på denne sykdommen, de hadde som mål å lage en gentest via en blodprøve (en komplisert og tidkrevende oppgave). Da vi fikk høre om dette tilfellet i Danmark tok vi kontakt med Lars Moe og forskergruppa og vi ble enige om et samarbeid.

Vi arrangerte et oppdretterseminar i 2010 der Lars Moe kom og holdt et foredrag om sykdommen og en av forskerne tok blodprøver av 18 norske og svenskfødte hunder som skulle brukes i prosjektet.

I 2012 greide forskerne å identifisere det muterte genet. Det ble raskt utarbeidet en gentest, noe som er til stor hjelp i avlsarbeidet i dag.

Som vi vet må begge foreldre være bærere av det muterte genet (autosomal ressesiv nedarving) for at det skal bli syke avkom. Ved å bruke en bærer med en ikke-bærer vil statistisk sett 50 % av avkommene være bærere.

	t	t
T	Tt	Tt
t	tt	tt

tt = Fri for det muterte genet

Tt = bærer av det muterte genet

TT= syk hund

Dvs: 50% vil være bærere av det muterte genet

Da gentesten var klar i forhold til PN, holdt en av NKK's veterinærer et møte for malamute eierne der de informerte om PN og om bruken av gentesten. Der sa de at man kan bruke en pn-bærer opp mot en ikke-bærer uten å få syke avkom. Men de sa

også at hvis en oppdretter mener det er viktig å ta vare på en linje, kan man genteste valpene etter en slik kombinasjon og beholde en ikke-bærer til eventuelt videre avl på den linjen. På den måten vil man redusere antallet bærere betraktelig. Denne informasjonen har vi også fått svar på skriftlig da vi ved en senere anledning kontaktet NKK om dette spørsmålet.

Til å begynne med var avlsreglene til NAMK at min. en av foreldrene skulle være testet og da med «fri» som resultat, men etter hvert ble kravet endret til at begge foreldrene skulle være testet. Da ville det være mye enklere å følge med på hvor mange bærere som blir brukt i avl.

PN har på alle oppdrettermøter vært snakket om og i 2021 ble oppdretterne enig i at det var ønskelig å innføre et krav om gentesting av kullet for å kunne stå på valpelista og oppdretterlista til NAMK, (etter kombinasjoner der en av foreldrene er bærer). Dette skal gjøres innen valpene er 3 mnd og resultatet sendes inn til sunnhetskomiteen.

Mange avler utenfor NAMK, kanskje følger de likevel klubbens retningslinjer for avl, men mange avler uten å sørge for at alle helsesjekker er på plass, bl.a PN. Dette gjelder både medlemmer i NAMK og de som ikke er medlemmer.

I 2013/14 ble det dessverre registrert syke hunder igjen i 2-3 kull. Kanskje er verken eiere og veterinærer ikke kjent med sykdommen og derfor ikke helt vet hva de skal lete etter. Da er det lett å gi disse hundene feil diagnoser og vil derfor ikke bli diagnostisert med riktig sykdom. Derfor er kunnskap viktig.

Det er selvfølgelig ønskelig at så mange som mulig deltar på klubbens oppdrettermøter, både allerede etablerte oppdrettere og de som tenker å ha valpekull. Dette er en måte å få kunnskap på, dele erfaringer og spørre om ting man lurer på. Da vi i januar -24 hadde et Teams-møte med tema «planlegging og gjennomføring av å ha et valpekull», var det gledelig mange «ferske» oppdrettere / kommende oppdrettere som deltok. Målet er at vi får så få bærere som mulig i populasjonen vår og da er vi avhengig av at alle oppdrettere bidrar til at vi greier dette. Dessverre avles det «der ute» på hunder der PN ikke er sjekket opp, kanskje er helt ukjent for mange. Og på dette viset er det bare et tidsspørsmål før vi får valpekull med syke valper. Det er en forutsetning at oppdretterne jobber i samme retning for at vi skal kunne opprettholde en sunn og frisk rase.